

Der, hvor Indien især kan gøre sig gældende, er ved overførsel af tilpasset teknologi i relativt lille målestok, og her kan det vel at mærke ske på en måde, som passer godt ind i Tanzanias udviklingsbestræbelser. Der er imidlertid en vigtig faktor, som hæmmer den form for Syd-Syd-samarbejde, nemlig u-landshjælp fra Nord, bundet til indkøb i donorlandet.

De indiske leverancer til maskinværkstedet og tekstilfabrikken i Musoma var bakket op af et indisk statslån med en tiårs afdragsperiode og en rentefod på 8 pct. Det er favorabelt i sammenligning med kommercielle markedsvilkår. Men det kan slet ikke konkurrere med de vilkår for leverancer, som tilbydes af bistandsorganisationer i Nord. Således har Danmark i årevis ydet bundne rentefri statslån med en løbetid på 50 år og en afdragsfri periode på ti år. Og nu er det foreslået at gå helt over til bunden gavebistand. Danida skrev herom i den foreløbige udgave af sin nye handlingsplan: »Ydelse af udviklingsbistand på selv bløde lånevilkår har endvidere haft som konsekvens, at danske firmaer ofte har haft vanskeligt ved at konkurrere med udenlandske firmaer, som kan tilbyde projektleverancer på rene gavevilkår«.

En række af de virksomhedsrepræsentanter, jeg interviewede i Indien, udtrykte stor bitterhed over den konkurrencefordrejende virkning, som den bundne bistand fra Nord har. Da Sverige i de senere år har været særlig aktiv i Tanzanias industrisektor, blev kritikken især rettet mod SIDA, Danidas svenske modstykke. Men i princippet rammer den Danida hårdere, idet den danske bistand er mere bundet end den svenske.

For et land som Tanzania er der tale om et nøgleproblem. Igennem en årrække har spørgsmålet om finansiering været altafgørende for den import af teknologi, der er foregået. Tanzania har simpelt hen taget, hvad man kunne få på de mest favorable vilkår. Det har været ret katastrofalt for opbygningen af den tanzanianske industri. Alt for meget af den importerede teknologi har vist sig at være dårligt tilpasset eller direkte uanvendelig i den tanzanianske sammenhæng. Hertil kommer, at det er et kæmpeproblem, at teknologien stammer fra alver-

dens donorlande og ikke er standardiseret. Manglende kompatibilitet og problemer med reservedele sætter tanzanianerne grå hår i hovedet.

Det eneste rigtige ville naturligvis være en generel afbinding af bistanden. Det ville betyde, at det u-land, der modtager bistanden, selv kunne bestemme, hvilke produkter der skulle købes hvor. Det ville give mulighed for at købe både bedre og billigere produkter. Ubunden bistand er langt mere værd for u-landene end bunden bistand. OECDs bistandskomité, DAC, har da også i årevis presset på for at få medlemslandene til at afbinde deres bistand. Men selv om der er lyspunkter, er det mest blevet til pæne hensigtserklæringer.

OECD udsendte i november 1985 en oversigt, der viste, at blandt de nordiske lande var Danmark det land, der i højest grad bandt sin bilaterale bistand. I Danidas nyligt udsendte handlingsplan er der ikke lagt op til en reduktion af bindingsgraden, tværtimod, og det er yderst beklageligt. Hovedargumentet mod en generel afbinding er, at så vil de andre OECD-landes erhvervsliv, og især de største, blot løbe med de lukrative ordrer. Men så kunne man i det mindste foretage en selektiv afbinding, således at dansk bistand kunne anvendes til at finansiere udstyrsleverancer fra et u-land til et andet i de tilfælde, hvor dette var mere fordelagtigt for det importerende u-land. På den måde kunne u-landshjælpen komme til at fremme Syd-Syd-samarbejdet i modsætning til i dag, hvor den direkte hæmmer det.

Interessant nok har Danmark tillige med en halv snes andre OECD-lande i 1974 tilsluttet sig et »Memorandum of Understanding on Untying of Bilateral Development Loans in Favour of Procurement in Developing Countries« (»aftale om afbinding af bilaterale udviklingslån til fordel for leverancer fra udviklingslande«). Hensigten med denne aftale om en delvis afbinding er netop at give u-lande mulighed for at foretage udstyrsleverancer som alternativ til leverancer fra donorlandet. I nogle tilfælde kan der spares betydelige midler herved, og bistanden bliver således mere værd for modtageren,